

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Prof. dr Andrzej ZOLL

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Warszawa, 14 października 2004 r.

36620

RPO-481763-III/04/JL

Pan
Krzysztof Pater
Minister Polityki Społecznej
WARSZAWA

Szanowny Panie Ministrze,

Uprzejmie dziękuję za odpowiedź udzieloną pismem z dnia 20 września br (DUS-07-347/04/KO). Z przykrością jednak stwierdzam, że odpowiedź ta nie zawiera przekonujących argumentów prawnych, uzasadniających podwyższenie o 100% wysokości należnej składki na ubezpieczenie społeczne za II kwartał 2004 r., pobieranej od rolników prowadzących równocześnie działalność gospodarczą.

Wprowadzona z dniem 2 maja 2004 r. nowelizacja ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 1998 r. Nr 7, poz. 25 ze zm.) nie zmieniła dotychczasowej treści przepisu art. 40 ust. 1 ustawy ustalającego zasadę, że składki na ubezpieczenie opłaca się co kwartał i że termin płatności przypada ostatniego dnia pierwszego miesiąca danego kwartału.

Z treści tego przepisu wynika więc jednoznacznie, że w dniu wejścia w życie przepisów ustawy zmieniającej, a więc w dniu 2 maja 2004 r. sprawa terminu płatności składki ubezpieczeniowej za II kwartał 2004 r. już nie występowała, bowiem termin jej płatności upłynął w dniu 30 kwietnia 2004 r.

W ustawie zmieniającej nie znalazł się też przepis przejściowy, który pomimo upływu terminu płatności składki, nakładałby na ubezpieczonych obowiązek opłacenia składki w podwyższonej wysokości także za II kwartał 2004 r., zmieniając tym samym zasadę wynikającą z art. 40 ust. 1 ustawy.

W tym stanie rzeczy podtrzymuję stanowisko, że wobec braku uregulowania kwestii wysokości należnych składek za II kwartał 2004 r. w przepisach ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz o zmianie

niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 91, poz. 873), podwyżka tych składek mogła nastąpić wyłącznie od terminu płatności przypadającego po wejściu w życie ustawy nowelizującej, a więc od III kwartału 2004 r.

Poszukiwanie uzasadnienia dla decyzji podwyższających składki za II kwartał 2004 r. w przepisach art. 39 ust. 4 i art. 40 ust. 1a ustawy w moim przekonaniu jest wielce dyskusyjne. Tych przepisów nie można bowiem interpretować z pominięciem przepisów art. 39 ust. 1 - 3 i art. 40 ust. 1 ustawy.

W art. 39 ust. 1-3 jest mowa o tym, co powinna zawierać decyzja ustalająca podleganie ubezpieczeniu, a następujący po nich ust. 4 stanowi tylko o tym, jak mają postępować organy KRUS w przypadku zmiany stanu faktycznego lub prawnego.

Z kolei art. 40 składający się z trzech ustępów (1, 1a i 2) w ust. 1 formułuje podstawową zasadę, że składki na ubezpieczenie opłaca się co kwartał i termin płatności przypada ostatniego dnia pierwszego miesiąca danego kwartału. Z przepisu ust. 1 a wynika zaś tylko to, że decyzja określająca wysokość składek powinna być doręczona na co najmniej 14 dni przed ustawowym terminem płatności, a gdyby doręczenie nastąpiło później, to termin płatności przesuwają się poza ustawowy termin do 14 dni od doręczenia decyzji.

Pragnę ponadto uprzejmie poinformować, że przyjęta przez KRUS i uznana przez Pana Ministra za prawidłową interpretacja przepisów zmieniających spowodowała liczne skargi od zainteresowanych rolników. W odczuciu skarżących nastąpiło nieuzasadnione zastosowanie prawa wstecz, tym bardziej, że i tak wszyscy prowadzący działalność gospodarczą nie opodatkowaną formą zryczałtowaną z końcem II kwartału tego roku zostali z ubezpieczenia rolniczego wyłączeni.

W tej sytuacji w odpowiedziach na skargi dotyczące tego problemu przytaczane jest przedstawione powyżej moje stanowisko oraz informacja o możliwości skierowania takich spraw na drogę sądową. Jest przy tym wielce prawdopodobne, że sądy przy rozstrzyganiu takich spraw podzielą moje stanowisko.

Ponieważ jednak przedstawiony problem - jako występujący w szerszej skali - ma istotne znaczenie w aspekcie poszanowania praw obywatelskich, działając na podstawie art. 12 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 141), zwracam się do Pana Ministra z prośbą o zrewidowanie swego stanowiska.

Z wyrazami szacunku

/-/